

Written by СПРАВЕДЛИВОСТ

Понеделник, 28 Октомври 2013 19:02 - Последно променен Понеделник, 28 Октомври 2013 19:26

Иван Груйкин, Гражданска инициатива СПРАВЕДЛИВОСТ

Материалът излезе първо във faktor.bg

СОЦИАЛИЗМЪТ НИ УБИВА - НЕ СПЕТЕ СПОКОЙНО, ДЕЦА ....

Изминалите близо пет месеца от управлението на правителството на БСП, ДПС и „Атака“ са време на изключителна динамика в масовото осъзнаване на днешните български реалности. Протестната вълна, започнала от злополучния избор на Пеевски, накара много хора, дотогава не проявяващи никаква политическа активност, да заявят позициите си по основни въпроси на политическата система, изборния процес, правосъдието. За все по-голяма част от българите вече е ясно е, че има системен проблем на модела, по който функционират българската държава и нейните институции. Затова обществото ни е обезверено и деморализирано, населението драматично намалява, икономиката агонизира, страната изглежда запусната и замираща. Все повече разбираме, че занапред не можем да си позволяваме управленски експерименти и политикански надлъгвания – актуалният въпрос днес е спасяването на България от случващия се пред очите ни провал.

Кой обаче е генералният, базов проблем на политическата система, който ни доведе до днешното безвремие? Можем да говорим безкрай за наложената от комунистите конституция, за наивността на демократичните сили, за ДС и предателството ..... Но защо и днес хората чувстват, че каквото и да направят, от тях в края на краищата не зависи нищо? Защо повечето от нас са убедени, че законът и сега не се прилага еднакво към всички? Каква е причината и днес властта да е недосегаема, и да се използва предимно за кражби и лично облагодетелстване - както преди 23 години? Разликата е, че вече можем да се спасим от всичко това, като напуснем страната – което мнозина от нас вече направиха.

Защо отново стигнахме до никъде?

Моето мнение е – защото същността на властта остана същата. Преди 89-та България беше „народна република“, но властта не произтичаше от народа. Партийният елит беше единственият реален източник на цялата власт върху законодателство, изпълнителна власт, съд и прокуратура, и на всичко останало.

Днес България по Конституция е парламентарна република, с разделение на властите, в която „цялата власт произтича от народа“. Последните две твърдения са толкова верни, колкото и това, че преди 89-та година България е била народна република.

Първо – за разделието на властите. Очевидно в България то не съществува. Властта и днес е единна и неразделена. Фетишът „парламентарна република“ служи за официално алиби на факта, че изпълнителната власт се избира от законодателната, но не може да намери убедително обяснение за зависимостта между законодателната и съдебната власт (през квотата ѝ във Висшия съдебен съвет). Изпълнителната и най-вече съдебната власт не зависят от народа – при тях е суспендиран заявеният в член първи от Конституцията принцип на народния суверенитет.

Тук не става въпрос за теория – а за това, че са нарушени основните принципи на демокрацията, при това щедро декларирани в самата Конституция. Властите не са разделени и не произтичат от народа, а една от друга. Има ли надежда да изградим успешна демокрация и правова държава, да се напъваме да градим пазарна икономика и материално благополучие, ако липсват самите основи на демокрацията?

Какво от това, ще каже някой – нали Народното събрание е избрано от хората на свободни и общи избори – какъв тогава е проблемът, че останалите две власти са производни на първата. Нали затова сме парламентарна република! Първо – така признаваме, че властите наистина не са разделени. Но дали принципът на народния суверенитет е спазен при избора и на самото Народно събрание? Не, не е спазен. Наистина, днес всеки може да гласува. За кого обаче? Единствено за партийни листи. Дотолкова сме свикнали с клишетата на пропорционалния вот, че дори не се замисляме за действителния му смисъл. А той е преди всичко наложена свръхрегулация на процеса на политическо представителство, държавно лицензиране на организации, играещи монополна роля в този процес, като цената на лиценза е все по-висока и непосилна за нови играчи. Както налагането на все повече регулации, лицензионни режими и такси затрудняват бизнеса и в крайна сметка намаляват конкуренцията, икономическата активност и личното и общественото богатство, така и тежките бариери пред процеса на политическото представителство водят до гласуване „с отвращение“, узаконено политическо брокерство и пълна власт на партийните елити.

Централизация, лицензиране, високи такси – свободният, дясномислещият човек няма как да се съгласи на това в сферата на икономиката. Защо обаче мнозина от нас охотно го приемат при функционирането на политическата система? Защо аз да не мога да се регистрирам за народен представител в едномандатен избирателен район, и да се състезавам с други кандидати – партийни и непартийни (ако изборите са мажоритарни) - а трябва да се боря да вляза в някой партиен елит, или пък да съм принуден да правя политическа партия, за да участвам в изборите като част от цяла партийна листа? Конституционният принцип на политическото представителство е едни хора да представляват други в Народното събрание – а не гражданите да бъдат представлявани от колективни политически субекти.

Нека ясно да го кажем – основният проблем на днешната българска политическа система е

обезвластяването на народа

Да, всеки от нас може да участва в избор за народно събрание, макар и в условията на партиен монопол, който е резултат на пропорционалния вот, изборните бариери и държавното финансиране на партиите. Но очевидно не всеки може да бъде избран.

Written by СПРАВЕДЛИВОСТ

Понеделник, 28 Октомври 2013 19:02 - Последно променен Понеделник, 28 Октомври 2013 19:26

Т.нар. „пасивно избирателно право“ (правото да бъде избран) тотално е ограничено. Това променя цялостната философия на избора, и затова няма избор. За да бъде избран, аз трябва или да се включа в партийна листа, или да направя собствена партия, и в двата случая да премина изборната бариера, състезавайки се с партии, получаващи милиони държавна субсидия, или с новите проекти на политическото статукво ..... Няма шанс по този начин системата да бъде променена. Друг начин обаче не ни се предлага.

Обезвластяването на гражданите означава липса на свобода. Свободата не е единствено свобода на мисълта, свобода на изразяване и свобода на придвижване. Свободата означава преди всичко да имаме властта върху най-важните решения в живота си. Когато тази основна власт ни е отнета, остава кухата конструкция на фасадната демокрация. Власт, която не произтича от народа, е нелегитимна. А нелегитимната власт води до диктатура.

Обезвластяването на народа е пълно при най-важната власт – съдебната. Това никак не е случайно. Да, трите власти трябва да са равнопоставени, но правосъдието е основата на държавността. Защото ако съдът е на мястото си, той ще може да коригира недостатъците в другите две власти. За изпълнителната това става чрез съдебния контрол върху актовете на администрацията. Нещо много по-важно – един истински съд може да влияе и на Народното събрание – като констатира противоречията на законите с Конституцията. Разпоредбите на основния закон имат непосредствено действие (чл.5, ал.2 от Конституцията) и такъв косвен съдебен контрол върху законите е възможен и сега, но почти не се среща. При една истински произтичаща от народа и независима от политиците съдебна власт, която ще има и правото да не прилага противоречащите на Конституцията закони, напълно излишен се явява Конституционният съд - той и днес е напълно безполезен и изпълнява единствено унижителната функция на алиби на безобразията във властта. Политиците и мнозинството от днешните съдии никога няма да поискат смяна на правилата за овластяване на съда – защото това означава да се разделят с монопола си върху властта. Но той не им принадлежи – и затова трябва да им бъде отнет, и да се върне там, където му е мястото – у народа.

Най-честият довод срещу прекия избор на съдиите от народа е, че това е най-сигурният начин

„братя Галеви“ да станат съдии

Дори да беше така, това би означавало въпросните „братя“ значително да понижат статута си – защото такива като тях днес са над всякакви съдии и над всякакви закони. Истината е, че те и подобните им в момента командват всичко, и то по най-икономичния и лесен начин, поради централизацията на властта, в това число – и на съдебната. Даването на власт на хората да избират съдиите си ще „децентрализира“ съдебната власт, ще я направи зависима (във възможно най-голяма степен) от хората, и ще я отдели реално от останалите власти. Противниците на прекия избор на съдии отричат правото на народа да има думата по един от най-важните въпроси, от които зависи съдбата му – кой да отсъжда върху неговия живот, права и имущество. Да, наистина, хората днес са объркани, обезверени, зависими, все повече губят своите скрупули и морални ориентири – и колкото повече нищо не зависи от тях, това ще се засилва и задълбочава. Но и по конституция, и по морал, и по здрав разум, цялата власт принадлежи на народа и трябва да произтича единствено от него – независимо от образователно ниво, интелектуално състояние, морален облик, психологически статус. Ако някой не е съгласен – нека честно да го заяви, да поиска всевъзможни цензове и ограничения и да говорим за нещо друго, различно от демокрацията. Готови ли сме за това? Замисляме ли се изобщо защо уж ни беше промяната през 1989-а?

Друго често срещано възражение срещу прекия избор на съдии е това, че хората нямали възможността да преценят кой юрист колко е компетентен, за да изберат най-добрия. Разбира се, високият стандарт на правното образование е задължителен. Но огромният проблем на днешното разпадащо се българско „правосъдие“ не е компетентността на съдиите, а зависимостите и липсата на морал и съвест. Нещо повече – най-големите извращения на закона и справедливостта в България по правило се правят не от проходящите в професията районни съдии, а стоящите на върха на пирамидата „корифеи“. Някой да не си мисли, че последното решение на Конституционния съд по казуса „Пеевски“ се дължи на некомпетентност или глупост? И нека само за миг отместим поглед от баналните стереотипи на нашата правна действителност и видим, че в много страни крайните решения се взимат дори не от пряко избраните съдии, а от представителна извадка на народа, наречена съдебно жури. Съдията отговаря за законността на процедурата, но решението е на народа – защото справедливостта, която е същността на всеки закон, не е експертно понятие, а въпрос преди всичко за честност, морал и здрав разум. И като правило в тези страни (разбира се, там, където и разделението на властите е истинско) няма оплаквания от правосъдието – защото то наистина произтича от народа.

Трудно е да имаш оплаквания от себе си, нали?

Ще завърша с убедеността си, че социализмът, във всичките свои разновидности,

Written by СПРАВЕДЛИВОСТ

Понеделник, 28 Октомври 2013 19:02 - Последно променен Понеделник, 28 Октомври 2013 19:26

убива. В икономиката той е синоним на централизация, държавни субсидии, свръхрегулации, и неизбежно води до понижаване на икономическата активност, липса на конкуренция, демотивация и обедняване. В политическата система социалистическият синдром на несвобода, контрол и зависимости напредва чрез усложнени модели на политическо представителство, множество бариери, партийни субсидии, зависимо и контролирано правосъдие. Обезвластяването на народа и лишаването му от възможността да взема най-важните решения, касаещи живота му, обрича цялата нация на задълбочаваща се деморализация, маргинализация на цели обществени групи, корупция, бедност, емиграция и тотален упадък. Осъзнаването на това е важна стъпка към промяната на една система, убиваща страната ни вече близо седемдесет години. Наша обща отговорност е да направим тази стъпка, и да стигнем до края на този път – в името на една независима, просперираща и справедлива България.